

KIPINDJI : 6 KUTUULA KWA MU KIKITSHINO KWA KYAKYA KIPWANO KIPYA

Mbidi imune : kukatuka kwa kusanguka na kutambulwa kwa Fumu Yesu mwiwulu, kibangilo kya kipwano ky'Efile-Mukulu na muntu kiba shintusheena na kibekadikanga mu bupeta bwa beena Isalele. Bwa kwitukwasha bwa kwi bipusha bifundwe bi baata kifwatulo kya mbidi na mutwe. Fumu bafikisha binobino mwina kukumiina mu kipaso kibofule na byabya bashinkamisha mweno a elunga n'aye. Bibafiki bibofule, nka kipindji kyangatwe kufungushwa ku milwisho yeetu ; tubafiki kipindji kya ku mbidi ya Kilisto. 1 Bena Kolente 12 :12 e bitemuna bino : « *Mwanda bu mbidi ngimune na ina bipindji bibungi anka bipindji byoso ni mbya mbidi suunga bibungi, mbikale mbidi yimune, byabya ngi bi Kilisto namu* ». « *Kutaala nwi mbidi ya kilisto* » 1Bena Kolente 12 :27. Kuno kwitabila tatwi be kufumbakeene, tatwi bya kukita bukopo bwa kwi bikala na tatwi bya kwikaasha'shi su tubaapu kwikala kimune kya ku mbidi. Ino mbidi ngikitwe na beena kukumiina booso. Bena Efeso 2 etulungula'shi: « *...Na betubushishe ku bafwe pamune, na betushaadikile pamune mu mawulu mu Kilisto Yesu* ». Kishingatshilo kya 6. « *Mwanda nwibapashibwe pa buntu, pa lukumiino, na byabya tambifikye kwanudi; ni mbuntu bw'Efile-Mukulu* » Kishingatshilo kya 8. « *Mwanda twi mufubo waye, bapangibwe mu Kilisto Yesu* » Kishingatshilo kya 10. « *Mwanda naaye kufumankana kwetu, aye pa babidi bakitshiine umune na babumbwile mudimba wa lushiko* » Kishingatshilo kya 14 « *Mwanda kwadi'ye, twi batambule bantu na beenaabo, bulungantu bwa kutwela kwa Yaya pa Kikudi-E- selele umune* ». Kishingatshilo kya 18. Bena Efeso kipindji 3, atungunuka na kwakula'shi: « *kwamba'shi beena mawumbo ni ba mpyani neetu na ku mbidi yimune na mbekale beena mulayilo neetu mu Kilisto Yesu ku mukandu wibuwa* » Kishingatshilo kya 6. Bino byoso ni mufubo wa Fumwetu Yesu Kilisto na kwi kintu kyetu sunga kimune.

Mwina kukumiina ooso eyendo ni nkipindji kya ino mbidi yimune bino mbipusheene na luteko lwa Fumu Yesu mu Yoano 17: « *kutala namu, ntantekyela penda be pano nya, anka mpaa na booso aba kakumiina mwandji kwi' eyi dyaabo; bwa'shi booso bwabo bekale kimune, bu byodi'be Yaya we mwandji, nami nee moodi, bya badya kwikala namu abo kimune mwatudi bwashi senga yiwuukye'shi nobe ba ntumiine* » Yoano 17:20-21.

Atumono bulongo bw'elunga bu baadi Fumu akumiina: kwikala kimune mu kipaso kimune, Yaya na Mwana be kimyune! Atumono kabidi kipwandjikisho kilekeene na eyendo adileesha Fumu nabeene. Pakula aye nabeene bu mulami a mikooko ebuwa. Fumu Yesu Kilisto bakulanga'shi: « *na nena yingi mikooko yishi ya mu kino kikutu. Abitungu'shi neyifwishe nayo namuni; nayo namu ayi kapusha eyi dyande na akukekala kibumbu kimune na mulami umune* » Yoano 10:16.

Kubanga kwa kusanguka, batumibwe babaadi abakwatwa pakutundulwa kwa Fumu mu bipaso bilekeene. Babaamumwene ku nkulusu akupu babadi bebungye kyolwa kyefuku dya kusanguka. (Yoano 20:19) na akupu kunyima a mafuku musambobidi (Yoano 20:26) batumibwe musambobidi ba baadi bebungye kikunkula kya kishiba (Yoano 21:2), babaadi abatentekyesha kalolo fumwa'bo. Ta ba baadi bya kushaala mu mbalo shikashika mwanda tababaadi abebipusha kalolo; sunga bu muntu bwaye, sunga kepatshilo kaye; sunga bibadi akitshi. Anka nangu nangu yaabo yibadi nka paadi. Pabadi Fumu ebamwenekyela, mashimba abo abadi aa kankamikibwa, na baadi na kufukama (Yoano 20:20), kwikala kwa pamune booso bibaadi abileesha mafuku epabwawo; a bebungishanga pamune ku kipindji na kipindji bu byabidi bileshibwe mu kilombeeno kipya.

Kufudiilo a mafuku aa atukabadika bino: « *papa bebafungwile binangu mwanda wa kupusha bifundwe* » Luuka 24:45. Fumu ebalungula bino: « *na talanga, ami, nantumu kwanudi kilayilo kya Yaya. Anka, anwe, shalayi mu kibalo mpaa na panu kafwadikibwa bukome bwa mwiwulu. Na bebalombwele pasha mpa na ku betaniya, na paaye kwibosha maasa aaye mwiwulu. Na be balombwele pasha mpa na ku betaniya, na paa'ye kwibosha masa aaye mwiwulu, be belele mwabi. Na bibafikile paa'ye kwi belela mwabi, bebalamunukile, na bebosheswe mwiwulu. Nabo kunyima kwa ku mulangwila babaalukiile ku Yelushaleme na muloo wukata* ». Luuka 24:49-53.

Atumono shi Fumu baadi « *...bebosheswe! (ku senga), bu bi babatalanga na ekumbi diba dibamutamwile [naku mutwala abo abamono* » Mikitshino 1:9. Ku mafuku aba londele, babanemekyele malongo aaye ashi bashaale mu kibalo. Aa mafuku aba fudidile na kikitshino kikile kile buwa: kufika kwa Kikudi-E-selele. Mikitshino 2:4. Fumu baadi mwi balee kufika kwaye: « *N'ami, na katekye Yaya, n'aye akenupa mungi musambi, bwa kwikala nenu yikalayika* » Yoano 14:16.

Tu ba longo kabidi'shi musambi nani « *Anka musambi Kikudi-E-selele; akikatumwa kwi Yaya mwishina dyande, aye akenulambukisha byoso binanenulungwile* » Yoano 14:26. Ni nkushintuluka kukata! Batumiibwe babaadi booso pamune « *neyi dimune* » na kinangu kimune, na kepatshilo kamune, efuku dya pentekote, pabafikile bukome bwa Kikudi-E-selele kwabadi. Mikitshino 2:2. Kikitshino kibamwenekyele pabadi! Malongyesha aabo abaadi awule na bukome. Mulayilo wa Fumu aabo wubadi awukitshika na bukome mu muwa wabo. Kala, Kikudi-E-selele baadi, mu bingi bipungo atembela mwilo w'Efile-Mukulu, anka kuno kushintuluka kubaleshanga kufika kwa Kikudi-E-selele pa mwanda wa kushadidila mwi beena kukumiina booso. Anka tabyekeele byanka. Mpolo atentekyesha bena kilisto'shi « Na tanongamishanga kikudi-E-selele'Efile-Mukulu » Bena Efeso 4:30 pakutentekyesha mudimo waye kwatudi.

Mpolo etulungula kabidi'shi: « *tanulekyeshanga Kikudi* » Bena Tesalonika 5:19. Pa kutala kwa bikitshino byetu muyile mufubo waye munkatshi mwa bangi bena kukumiina. Anku namu Kikudi-E-selele enka n'etu mafuku oso (Yoano14:6.) Bu byabimweneka, Fumu bapeele batumibwe baaye makoma apeela kwa kwibunga kwabo. Twi bya kushinkamisha kapela kapeela kwa kipaso kya bibungilo byabo mu mukanda wa Mikitshino. Mu muwa wabo woso, babaadi bawubiile kwenda ku Yelushaleme na kungi mu ntempelo, mu bitumbwilo.

Ingi misuusa babendanga na Fumu. Batumibwe babekwendanga (Mikitshino3 :1) Anka bibafiki bukudi bukidi eyendo'shi mifubo yibungi yibakitshikanga paasha pa ntempelo na kwakafika kipindji kibalwishiswe ntempelo. Tababaadi aba baala dimpa mu ntempelo (Mikitshino 2 :46) Bano bantu bawule mba na muloo upya, babe bunganga peenda misuusa ibadikye mu ntempelo, Anka misuusa ibungi ku shibo na shibo.

Nangunangu yabo bibaadi penda pe Fumwabo na atumono bukome bu baaba lungulanga nabo Kilisto (Mikitshino 2 :41) babatentekyeshanga na moo wa Fumu mu kubaala kwa mukate. Baabadi bakankamane mu luteko. Koko kubofula ku baabidi pee! Kukasha byabya babaadi na Kikudi-E-selele bebapanga matalwa a kwakula » Mikitshino 2 :4. Byabya atumono shi mwanana nabeene ngi baadi munkatshi pa byoso biba kitshikanga kwi beena kukumiina ba kipungo kya kumpala, baba lombolwanga na Kikudi-E-selele. Mwanana ngi baadi kina mwanda kya kwibunga kwabo ; binagu byabo bibaadi nka paadi, kina mwanda kya kwibunga kubaadi peenda kifulo kyaye.

Bu bibaadi byoso mbi bofule ! Atumono mu kino kipungo kya kumpala, kulesha « *Mbidi Imune* » ya kibumbu kya bena kukumiina, binangu byabo penda pa mwanda wa mwanana, bwa kukimba bya kumusankisha na kwikala na muwa pa mwanda waye bu bibaadi mukumiine.

Tunangusheene bikishekishe kyakya kibaadi ku mashimba aabo pa ba bebunganga. Bu byatwibimonanga, bino bintu mbitemunwe mu Mikitshino 2 :42.

Lulambikisho lwa ba tumibwe

Na kibumbu kikata kya beena kukumiina bapya, kintu kina makasa nkuwuka na kulonga Fumu Yesu, mwamwa mwi lukulupilo lwabo. Ba shintuule mwiwa yaabo na bena lukalo bwa ku mushinguula, ku wuka bikishekishe mashinda aye. Mayi aaye. Mwiwa yaabo mbe yipaane mu kupusha ndumbulwilo aye pa mwanda wabo, batumibwe ba baadi naye mu mafuku a mufubo waye munkatshi a bantu ba pa senga, lukalo lwabo ndwa kupatulwila bantu byoso mu bulambukishi bibaadi bibofule kumpala a Fumu Yesu Kilisto. Kimune kibabapeelwe kitungo kwi Fumu alungula batumibwe kibaadi bino :

« *Ndangayi nwikashe miilo yooso bu beeyi bande* » (Mateo 28 :19) Na atenteka mu kishingatshilo : « *nwi balambukishe bya kulama bintu byoso binanenukamikiile...* » (Mateo 28 :20). Batumibwe babaadi na kitungo kya kulombasha. Mu mukanda wa Mpolo kwi bena Efeso, afundu bino : « *byabya namu tanuki beeni suunga bakutwe matalwa abu bena ewumbo'ni nya, Anka nwi bena ewumbo dimune na bena selele na bantu ba mu shibo y'Efile-Mukulu. Nwi bayibakibwe pa kibangilo kya batumiibwe na batemuki, Yesu Kilisto nabeene ni mwikale ebwe dikata dya mwipaka* » Bena Efeso 2 : 19-20.

Mu Mateo 16 :18 Fumu Yesu baadi mupwe kulungula batumibwe baaye'shi : « *Nami namu, nakwamba'shi obe we ebwe na pa luno lubwebwe nake baka kakongye kande, na bibelo bya lufu tabi kekashindji nya* ». Byabya Fumu Yesu, lubwebwe, ni ebwe dya mwipaka a lwibako lwa kakongye na batumiibwe kukatukila ku malongyesha aabo, ni mba mabwe a kibangilo kya luno lwibako. Kyukilo kyabo kya Fumu taki bya kupwandjikisha pano pa senga mu kino kipungo.

Ku ano mafuku, ano malongyesha ngapwe kufundwa pa mwanda wetu mu kilombeeno kipya, kipindji kikata kwi batemuki. Atwe leelo, twikulonga luno lubatshisho, kuno kulongyesha mu kakongye kooso su atukyebe kuwuka Fumu Yesu Kilisto. Suunga twe

bilonga ku kibelo, kwi makasa akata kwibilonga pamune mu **kakongye**, bwa kwi shintusheena mpushisho a bifundwe.

Buwumene :

Ni mutwe wakabidi pa bitale **Mbidi imune**, kakongye ka Mwanana. Fumu bawukanga mbwa kini bena kukumiina mbakumiine kwibunga pamune. Apafundu mutumibwe Yoano mu mukanda waye wa kumpala bewufundjile bwa kukankamika bu wumune munkatshi mwa bena kukumiina na ku shimika kasele'shi buwumune bw'eyendo abu banga na Yaya na Mwana « *Kyakya kiba tumwene na kiba tupushishe, atwinulungula kyanka mwanda buwumune bwi mwi Yaya na mwana'ye Yesu Kilisto* » 1Yoano 1 :3. Atumono byabya'shi buwumune bwa bantu na bakwabo abubanga na buwumune na Efile-Mukulu emu basatu. Buwumune bwi bya kutama bwa makasa a bena Kilisto : kwiyiikeela kwa muntu, bilumbu, kwipaana ku mudimo, kutemuna penda bino bibadikye. Buwumune tabu kitwa bupenka nya ngi bwakinyi, mufundji a mukanda kwi beena Ebeleo eba kankamika bya basha « *kulekanga kwibunga kwetu atwe atwe banabeene bu bi tabidi kyubishi kya bangi (abe bikitshi). Anka Twi kankamikisheneyi muntu na muntu n'anka byabya bikishe kishe bu byatumono'shi efuku tadidi peepi* » Bena Ebeleo 10 :25.

Byabya buwumune abumweneka nka pe bantu bebungye twele kasele'shi kibangilo kya kifulo kya muntu na muntu ngi ki pankatshi pa Yaya na Mwana. Kino kibangilo akifwisha bu wumune munkatshi a mwilo w'Efile-Mukulu. Bi kwikala byatumonaa'shi buwumune tabwi mu kakongye su ? Mpa mwanda washi buwumune, mu kupatuula kw'eyendo, munkatshi mwa bena kukumiina na bino abifiki mu kukutwa kwa buwumune na Yaya na Mwana. Pe Efile-Mukulu nabeene ena mbalo ya kumpala mu nagunangu na bikudi byetu, byabya abikankamika buwumune kwi muntu na muntu na bu wumune mu kakongye na bena kukumiina. Twi bya'shi twa ningila « *...bakankamane poo mu buwumune bwa Kikudi kimune, mu kulwa boso bwenu n'eshimba dimune na lukumiino lwa mukandu wibuwa.* » Bena Fidipi 1 :27.

Kubaala kwa dimpa

Kina mwanda kibadi kifundwe mu Kikudi kya bano batumibwe ni nkyolwa kya fudiilo kumpala kwa nkulusu kubebungile Fumu na beeyi baaye mu shibo ya kwiwulu. Kidibwa kya pasaka kubayikeele kwanka. Byabya Fumu bakwile'shi nekalanga na lukalo lwa kudya nenu kino kikilo. Aye nkwi baleesha bipwandjikisho bituulwe kumpala kwaye : Mukate

ubaadi kipwandjikisho kya mbidi yibaadi yilumbulwe bwa kwenda ku lufu (Bena Efeso 10 :5 na 2 :19) na ekopo di kipwandjikisho kya maase aye « *Aapongoloka pa mwanda wenu mu kulekyelwa kwa milwisho* » pa mwanda wa kukumbasha bu Eselele bw'Efile-Mukulu. Ni nkitungo kikata kya bashi bayilwankane. Atupete mikanda yipabwayo ayileesha kipaso kya kulombasha kino kitentekyesho: Luuka 22:19-20 na 1Bena Kolente 11: 23-30. Na bingi bifundwe abyakula pa mwada awu.

Mu Luuka 22 twina kibungilo kya kino kibaa kya kitentekyesho kwi Fumu nabeene, ngi akileesha bushito bwakyo kwi mwina kukumiina ooso. « *Ino mbidi yande, yipaanwe pa mwanda weenu; kitayi bino mwanda wa kutentekyesha* » Luuka 22:19.

Patwata mukute atuntekyesha mbidi yaaye, yikokolwe ku kulusu mu makyenga akata, pabafwile pa mbalo yeetu. Akupu atubadika: « *Anka byabya dingi kipulu kunyima kwa kudya, amba shi: kino kipulu ni nkilombeeno kipya mu maase ande aakapongoloka mwanda wenu* ». Luuka 22:20. Mu kwata kino kipulu, atushingula shi twibatambulwe na Efile-Mukulu Eselele kukatukila ku maase apongolwe kwi Fumu Yesu kilisto pa nkuluse, mwanda ano maase aba bwikila milwisho yeetu. Mu kudya kwa dimpa na mu kutoma kwa kipulu atwilombasha ku lufu lwaye.

Pabaadi Fumu alungula beeyi baye'shi: « *Yino mbidi yande* » takulashi mukate ubaluluka mbidi yaaye nya. Apakula Fumu mu Yoano 15:1 « *Ami ne mulundo wa finyo...* » Takwamba'shi baluluka bu mulundo wa finyo nya! kilombeeno kikulu kiba lesheeshe Patoka'shi mulundo ubadi kilesheesho kya Isalele mutushe bikuba pa mwanda w'Efile-Mukulu.

Yesu, mu kupwandjikisha baadi mulundo w'eyendo. Aye, mu muwa waye na mu mufubo waye, mu kulombasha byoso bw'Efile-Mukulu, mupe bikuba bibungi. Byabya mu kino kyetu kipindji, Fumu Yesu akula mwanda wa mbidi yaaye na maase aye. Mukate awupwandjikisha kipaso ki umune na wumune akwatudi e bya kukanya makyenga aye na lufu lwaye na ekopo kifwatulo kya maase abapongolokyelwe.

Ano maase abapongolwele abasepeleeshe Efile-Mukulu aye nkumona'shi mufubo uba kumbana .Byabya pa tukumiina lufu lwa Fumu Yesu pa mwanda weetu atwe banabeene , milwisho yetu ngi shimishibwe.

Mutumibwe Mpolo etuntekyesha bino paye kufunda: « *Kipulu kya lutumbu kya tutumbula, tankikale kipwano mase a kilisto? Mukate watutshokola, tangwikale kipwano na mbidi ya kilisto su* » 1Bena Kolente 10:16. Bibaadi na muulo ukata kwi mutumibwe, mwanda akula'shi: « *Mwanda ami, natambwile kwi Fumu kyakya namu kyandi mwinulambukishe* » 1Bena Kolente 11:23.

Kino kipindji akitutentekyesha dimo'shi: « *bufuku* » ngi bu baabapanine Fumu kubakitshilwe kino kitentekyesho. Fumu bawukanga'shi kino akipa beeyi muwa! Mpolo afundu ni nkingi kintu. Kino kitentekyesho, tankipwandjile kukitshika mu kipaso kishi kilombane: bu bilesheho: Fumu betusulwile ku milwisho yetu, twibatwalwe mu muloo wa bu wumune n'aye; anka ingi misuusa atu lubu; tatutambuka muyile kikyebe ky'eshimba dyaye; su buno bubi tambu tondwe na kulumbula kumpala a kino kitenkyesho; byabya bimu kipaso kilube. Ngi pa mwanda kini mutumibwe aleesha: « *Anka muntu woso etalule aye nabeene na kunyima, adye mukate na atome kipulu* ». 1Bena Kolente 11:28.

Bangi munkatshi a bena kolente, babadyanga kino kitentekyesho mu kipaso kishi kikumbane. Kubafikanga'shi: mu bikitshino na ngikashi yabo, babetshibilanga babeene kimu na taba baatanga lufu lwa Fumu na bushito bwalo. Bangi munkatshi mwa bena kolente, ba badyanga kino kitentekesho mu kipaso kishi kilombane. Bibadi abifiki shi, mu nkikitshino abo sunga ngikashi yaabo; babaadi abetshibila banabeene kiimu na tababadi abapa lufu lwa Fumu kineemo kilombane pa mwanda wa milwisho. Ngi pa mwanda kinyi bangi ba munkatshi mwabo babaadi babofule, tababaadi na bukome myanda ya Fumu naya kakongye kaye, bangi babaladile tulo; kupatuula'shi babaadi bafwe na kutengyela kwitanyina kwa Fumu bwa kutweshwa mwilo waye mu ntumbo. Nkukamika kinyi akwakule Efile-Mukulu bishi bya kulekyelela yino ngikashi. Ku kiimu kyaye, kwete kushinguula'shi bangi batshibiilwe kiimu tabe bya kwika bepetekyelwe ku kino kitentekesho na bangi bekele bakashibwe looso pano pa senga. ba baadi kapu mwiwulu pa mwanda wa mufubo wa Kilisto ku kalufadiyo anka tababaadi kapu mu bu kamoni mu kakongye ka kolente. Twina kyakubekyela'shi apalongyesha mutimibwe Mpolo bena kolente'shi betaluule abo banabeene, mbwa'shi balumbuule bisha byende kalolo, na akupu, «*badye*». eteeshi dya kitentekyesho na tabelekyelanga banabeene.

Fumu akumiina'shi mwilo waye oso wikale awumutentekyesha. Takwi pangi kingi kipungo kyakwikala binangu byetu bibekyele pe Fumu anka patufiki mukutentekyesha pamune mu kubaala kwa mukate. Etwitanyina atwe booso pamune; tufikye na kwiyaisha kooso mu kupetekyelwa kwaye na binangu byetu ku bu muntu bwaye, bwi mu talalaa na abwakulwa bina kya kutuusha lutumbu lwi ku mashimba eetu bwa byoso byadi **mulombashe**. Bino bi bya kulombashibwa nka mu kakongye.

Abimweneka shi, mu kipungo kya kumpala kya kakongye, bena kukumiina babafulanga ngofu kutentekyesha Fumu, Na kuno kutentekyesha kubabangile efuku dyoso « *Efuku n'efuku...mu kutshokola kwa mukate mu mashibo aabo* » Mikitshino 2:46. Mwanda bibatunganga kutentekyesha'shi kubaadi kisaka kikata kya bena kukumiina. Anka patufiki mu kipindji 20 kya mikitshino ya batumibwe, tubatundula shi kutshokola kwa mukate kubafikile bu kibungulo kya ku lubingo na Mpolo batengyelele kunyima a mafuku musambobidi bwa kwibunga nabo wawa musuusa. « *Anka tubakatukile ku Fidipe... na kunyima kwa mafuku atano, na tubekushaleele mafuku musambobidi na efuku dya kwibedi dya lubingo, pa batudi bebungye mu kutshokola mukate ... na tubafikile kwabadi ku tuloase kunyima kwa mafuku atano, na tuba shaleele mafuku musambobidi* » Mikitshino 20 : 67. Mulo kini pakutula efuku dya kutshokola Kwa mukate n'efuku dya kusanguka !

Byashi takwikalanga kufutakasha pa mwanda wa kutshokola kwa mukate, tutale bingi bifundwe: mu Yoano 6:48-58. Kino kipindji akifiki kunyima elondo dya kufimisha kwa mikate bwa kudisha kibumbu kya « *peepi na binunu bitano bya bantu kushi kubadika bakashi na bana* » babebungile bwa kutemesha Fumu Yesu (Mateo 14:21).

Akula' shi: « *Ne mukate wa muwa* » Yoano 6:48. Fumu ata kino kifwatulo pa mwanda wa kupwandjikisha'shi: Aye, n'aye bupenka pa kupa muwa upya kwi muntu ooso. Kutala bingi bipindji bya tufubisha mu ngalulwilo ebuwa bwa kupwandjikisha uno mutwe wa mwanda: « *Ami ne mukate wina muwa uba yikile mwiwulu: muntu adi uno mukate, akekala na muwa wa yikalayika; kutala wini mukate wa nkenupa; ni mbidi yande, ngi ya nkenupa mwanda wa muwa wa ba pano pa senga* » Yoano 6:51.

Kukatukila ku kino kipindji, kibakwile kumpala akwenda ku nkuluse, Fumu akula Patooka'shi baadi bya kupaana muwa waye, na bino bino, tapwile kwiwupaana n'eyendo. Mbidi yaaye yiba pudikilwe ku nkuluse na mase aye apongoloka, na pa kukumiina dino elongo, pa « *kudya* » musuusa wumune na « *Kutoma* » kupatuula'shi kwi pwandjikisha

pamune n'aye. Twi « Na muwa yikalayika » « *Kilisto bafudile kakongye kifulo na bepanine aye nabeene pa mwanda wako* » Bena Efeso 5 :25. Ni nkufungushibwa ku milwisho na atupusha mutumibwe Mpolo akula'shi: « *Muwa wenu ngufibwe na Kilisto mwi Efile-Mukulu* ». Bena Kolose 3:3.

Fumu akula dimo'shi: « *Su anwe tanudi mbidi ya mwana a muntu na kutoma mase aye, tanwi na muwa munda mwenu nya* ». Yoano 6:53. Kino kishingatshilo akyakula bilekene na kyakumpala. Bwa boso bashi « *badye* » na « *batome* » na bashi bakumiine kipandjilo ki betupele Fumu Yesu ku lufu lwaye, baaba tabeena muwa na tambena kukumiina mwi Fumu Yesu Kilisto nya.

Ano mayi akamikwe, mbe akule kwi Fumu Yesu bwa kupushisha aba mutemesha bya badya ku mukumiina aye. Mutumibwe Mpolo alungula mukata a lukano aku Fidipi'shi: « *Kumiina Fumu Yesu na okapashibwa* ». Mikitshino 16:31. Fumu Yesu apatuula'shi: « **Kukumiina** » kwifwanena n'Aye mu byoso bu byabidi bipwandjikishwe ku **Mbidi** na **Mase**, su atu kyebe kupashibwa. Kukaasha kwadi Aye, takwi kipandjilo na muwa yikalayika. Bino bishingatshilo tabitala pa kutentekyesha kwa Fumu Yesu mu kutshokola kwa mukate nya.

Abitulongyesha'shi eshinda dimune bwa kupeta muwa wayikalayika ni nkukumiina Fumu Yesu nabeene. Twina kya kukumiina na kumwifwana aye. Atwi bikitshi musuusa umune bwa losoo patukulupila mwadi bu **Mupashi**. Bishingatshilo abilondo abyakula pa mwanda wa kitenta kipya. Fumu Yesu takula pa myanda yikile nya, anka bikudi binobino: « *Yawa adi mbidi yande na atomo mase ande, ena muwa wa yikalayika, n'ami nana musangushe kwifuku dya kufudilo. Mwanda'shi mbidi yande ni nkidiibwa eyendo na mase ande ni nkitomwanga eyendo* » Yoano 6:54-55.

Mu kipaso kimune bu bi mbidi yetu yina lukalo na kidibwa, mwyuwa yetu na bikudi byetu bina lukalo lwa kudishwa na Kilisto. Ngi byabya kudya na kutoma kipindji na kipindji. Bu bi batutambwile pa lukumiino, Fumu Yesu Kilisto bu mupashi; twina lukalo na kukankamikibwa ku kipindji kyoso na kudya Kilisto, kupatuula'shi: ku byoso byadi na byadi mukite mu kubadika eyi di'Efile-Mukulu, mu kulonga byadi na mu kusangala mwadi. Byabya atukulu mu kikudi. Na mu kishingatshilo ki kushi ki, kushi bya kukulupila pa mwanda wa abafiki: « *Nakamusangula ku bafwe* ». « *Yawa adi mbidi yande na atomo mase ande e mwandji n'ami ne mwadi* » Yoano 6 :56.

Kwi ebumbo na Fumwetu.

Abitungu kukankamana bwa kupeta makasa ooso. Fumu Yesu alungula beeyi'shi: « *shadidilayi mwandji n'ami namu shaale mwanudi...* » Yoano 15:4.

Kino kipwano pa lukumiino ki bya kutamiisha mu « *kudya* » na mu « *kutoma* » ku kipindji na kipindji. Ni nkyakwilo ki kibu kipwandjikisho akitulesha lukalo lwa kwikala efuku dyoso bu bena kukumiina mu kipwano na Kilisto. Byabya tabi bya kupwandjikisha na kutentekyesha kwa Fumwetu Yesu Kilisto mu kutshokola kwa mukate nya.

Nteko:

Luteko alupa mwina kukumiina bya kufika pe Fumu; sunga bupenka, sunga mu kisaka. Mu kufukama Kwa byabya bipindji, twi bya kulesha bipaso binanka bilekeene bya kuteka kw'Efile-Mukulu.

Kulangwila: uno mwaku umune awakula **Kusamuna** na **Kutumbisha** bipwandjikiile kukitshina Efile-Mukulu efuku n'efuku. Atu tumbisha mwanana pa kutala bukata bwa bu muntu bwaye mu byadi mukite. Mu kulangwila byabya, atu tumbisha na twina muloo wa kuleesha bukata bwa Yaya na Mwana. Tulesheshe pa yingi mbalo'shi: mwina nsudi umune balukiile mu ekumi dibaadi dipashibwe na ba « ... *babalukiile na kutumbisha Efile-Mukulu n'eyi dibukopo. Na ba poneeshe mpala yaye ku ngawo ya Yesu. Bamutumbwile...* » Luuka 17:15-16. Fumu akimbi be bino: atukalukuula pa kulangwila mu kipindji akilondo.

Kutonda: Twi mwilo wimu lukalo lukata. Mbibofule bwa muntu ooso akwatudi kukatuka kapeela mu eshinda dyetu na Fumu bu byatukwete efuku dyoso kumona. Kutonda ku kilubilo kyetu sunga ku bubi bwetu kwi Yaya akwitulama mu eshinda dilulame na aku kankamika kipwano naye kwakwa kwi mulwisho ushi utondwe (ushi utopekwe) kikudi-E-selele nkyongamishwe; kipwano; buumune mbitshibikye na Fumu, Muloo wa kyakya kipwano uba shimina na makasa ku mufubo waye ubakutwa bukome.

Mifubo ya lutumbu: kwinka kabingilo kebungi kakutumbula. Yobo ni nkilesesho kikata. Pabaadi Efile-Mukulu mupe Satana matalwa akwata byoso bibaadi pano pa senga; kwakula kwa Yobo kubadi'shi: « *Ayikalayika bampele, na Ayikalayika bangaata, eshina dya Ayikalayika dyelwe myabi* »! Yobo 1:21.

Nteko ya kwisendela: Ni nkalo yeetu; mbi bofule bya kutala anka penda bwetu atwe banabeene; byatudi nabyo lukalo, abitufikila na kuteka nka pa mwanda wa byabya; Eyendo, natwe ngi abeshingula kalolo!

Anka kwi bibungi byakutekyela namu bangi su atwi binangusheena. Kya kumpala; mbikile buwa atwe kuteka mu kukumiina Kwa Fumu mu kikyebe ki'eshimba dyaye. Ngi byabya akebyelela myabi.

Bena kukumiina booso beena kyakuwuka ki luteko lwa bupenka na kuteka na bifuko byabo. Pangi ngi kipaso kyatulongo'shi Efile-Mukulu apusha luteko. Twina bilesheho bya nteko ya pa bupenka: *Sakadiya*, munda a mafuku bungi kini na mukashi Elizabete aba tekyele pa mwanda wakupeeta mwana? Babanyingile mu luteko na pabelele Sakadiya binagi'shi nguba yibapu kukila na ntampete mwana nya. Efile-Mukulu tamwalule'shi: « *Nya* » ku luteko lwabo; Anka nguba tayibaadi yibande kukumbana nya.

Pabadi Sakadiya akitshi mudimo waye wa bu shite mwakwidi mu ntempelo, pangi bwa musuusa waye wandekyelo mwanda wa bipwa byaye; mwikewulu a Fumu bamulungulgwile'shi: « *Totshinanga, sakadiya, mwanda nteko yobe yiba tambulwa* » Luuka 1:13. Mu elondo adilondo aditulesha'shi: babapetele mwana mulume: Yoano mubatshishi. Efile-Mukulu alulaa ku nteko!

Konelyo, musalayi a bena Looma mululame baadi atekye namu. Baadi adidi kupeta myabi ya Fumu na biba mwenekanga bukopo bwashi Bikitshinwe mwina mawumbo, musalayi a bena Looma. Dingi ni nka mu kimonwa, bapetele mayi Efile-Mukulu kunyima aye kuteka Mpyele'shi afikye, bamulungwile'shi mu kimonwa « *Namwene muntu bayimana kumpala kwande emu bilamba abi penyapenya, na amba'shi Konelyo, luteko lobe lubatambulwa...* » Mikitshino 10:30-31. Eyendo dibafumbwile dyadya efuku, diba kemeeshe bena Kilisto na dya twala etaata mu tukonfye twana. Bena kukumiina bafudibwe kifulo, Efile-Mukulu aluula ku luteko, ta nwelanga meeshi'shi tabi byabya! Yino nteko ibidi ibaadi nteko ya pa bupenka na yibadi ayitala lukalo lwa muntu bupenka.

Pabaadi batumimbwe abapete myanda ibatukanga mu kakongye, babaadi abatusha lwaluulo anka abo tababaadi abapetekyelwa pamune n'abo mu kwi lutumikisha: « *Na atwe, tushimatshiile mu nteko na ku mufubow'eyi* » Mikitshino 6 :4. Babaadi abawuku'shi Fumu bebayitanyine ku mufubo w'eyi dyaye, tabibaadi bibatale bwashi abo batwelakane ku myanda wa bintu. Luteko na buwumune na Fumu bibaadi na muulo kwabadi.

Anka kwi kintu kikata ki mu luteko lwa kakongye pabaadi buwumune. Apatekye kakongye na kwi buwumune na bena kakongye boso pa bwa myanda yabatuulu mu luteko, byabya abitusha kutatala mu byoso bya batekye. Fumu balungwile beeyi baye'shi :

« *Mwanda kwakwa kwi babidi suunga basatu bebungye mwishina dyande, ami ne mukatshi mwabo* » Mateo 18 : 20. Kwakwa kwi lwitanyino lwa Kifulo na bulami bwa Fumu. Pabaadi Elonde, bwa kukimba bilumbu mu kakongye, baadi mukwatshishe mutumimbwe Yakobo na baadi mu mwipayishe ku lupete, batungunukile byabya na kukwatshisha mutumimbwe Mpyele. Baadi mulamibwe mulukano mu efuku dya disaka. Baadi mwanibwe myoshi, mulamibwe na basalayi ekumi na basamombo. Anka pasha, kakongye takabaadi kawumine nya. Takubaadi kwibunga kwa bibumbu bya bantu suunga kusendela fumu a lukano, anka penda lutenko bufuku boso kwi Fumu. Fumu bapushanga nteko yabo ? Oolo, kunyima kwa Mpyele bapu kupososhwa na mwikeyulu na « *Na pa kushinguula biiya, bayiile ku shibo ya Madiya, nyinaaye na Yoano ayitanyinibwa dingi eshina bu Maako, kwakwa kubaadi bebungi mbekongyele na batenga* » Mikitshino 12 :12. Bakwile kwi baaba baabadi bebungye mu lutenko na kwi bakankamika kumpala kwa'ye kukatuka (Mikitshino 12 :1-17).

Mu lutenko lwa kakongye, nkalo yeetu ikale itekwe bwa mufubo wa Fumu, bwa tukongye na bwa baaba boso bena mashito akata mu tukongye suunga bwa bantu be na nkalo. Mpolo baadi na lutumbu bwa nteko yabadi a batekye pa mwanda waye. Pafundu mukanda waye kwi bena kolente bwa kwibalungula mwanda ibaadi mukatshi mwabo, akula'shi baadi mukulupile mwi'Efile-Mukulu'shi aka mutushisha. Atenteka dingi'shi : « *anwe namu nukwete kufuba mu nteko pa mwanda yeetu...* » 1 Bena Kolente 1 : 11, alesha misuusa bungi kini baadi na lutumbu ku yaaya nteko. Binobino abo namu baabadya kwi kala na lwalwa lutumbu.

Mbikile buwa kulesha bingi bishingatshilo, anka tupushe penda aby tulungula kishingatshilo kya Shake5 :16 « *...luteko lu'eshimba dyoso lwa muntu mululame alufubaabikata* ».

Mutwe bwa mbidi. Atumono'shi mu bifundwe sungwa kikudi-E- selele alombola byoso abikidi mu mbidi , kwi namu ni mutwe , atubadika bino : « Mwanda washi Efile-Mukulu a Fumwetu Yesu Kilisto Yaya a ntumbo enupe kikudi kya bukalabwino na kya kufumbula mu kiwukilo kyaye, meeso a kwishimba dyenu abulukye bwanudya kushingula'shi lukupilo lwa lwitanyino lwaye ni nkini , na mapeta kini a ntumbo ya bupyani bwaye mwi bena selele , na mbikuni bi bukata bwa kineemo kya bukome bwaye kwatudi twe bakumiine , muyile kufubisha kwi bukopo kwa bukome bwaye kwadi mukitshishe mwi

Kilisto , pa kumubuusha ku bafwe, (na bamushadikile ku mboko yaye yibalume , na ma mbalo a ku mawulu , kunundu kwa matalwa oso , na mafumu oso , na makome oso , na matalwa na kwi eshina dyoso aditemunibwa kushi penda mu ano mafuku , anka mpaa na mukipindji akikafiki ; na baashi na bintu byoso mwushi mwa ngaawo yaye , na bamupeelee [bwa kwikala **Mutwe**] Fumu panundu pa bintu byoso ku kakongye ». Bena Efeso 1 :17-22. Atu badika dimo'shi : « *Fumu (**mutwe**) Kilisto : kwadiye mbidi yishima, ngi bungibwe kalolo na kwanyibwa pamune ku elunga dyoso dya biningwa, difwisha, muyile lutshi lwa kipindji kyoso, kukula kwa mbidi mwanda wa kwibakilwa kwaye mu kifulo* » Bena Efeso 4 : 15- 16. Nadingi : « *Kilisto ngi Fumu (**mutwe**) wa kakongye* » Bena Efeso 5 : 23. Na pa mwanda: « *Kilisto namu na kifulo kwi kakongye* » Bena Efeso 5 : 25 na kukimba buwa bwako : « *Naye Fumu(**mutwe**) a mbidi , a kakongye* » Bena Kolose 1 : 18 . Mbi lulame'shi : lelo, twina kya kutala kwadi bu Fumu umune (**mutwe**).

Bu bi Fumu Yesu bu Fumu sunga mutwe wa tukongye pano pa senga **takwi lukalo lwa kutuula mafumu elekeene eku nundu kwa bangi** sunga muntu ena matalwa panundu pa tukongye. Sunga kubaadi mwanda umune sunga ibidi kumbangilo a kakongye ibaadi ayikaakulwa ku Yelushaleme, kunyima bi bashintulukile, bikishe kishe pa kupawulwa kwa Yelushaleme na kulwisha kwa ntempelo. Pa batuuku mwanda mu kakongye ka Kolente nka kaaka kakongye ngi kabapwile wawa mwanda kushi kutweshwa kangi.

Bena kakongye nkukita mu matalwa a Kilisto, kushi ku matalwa a muntu. A bibafiki namini bipwilo bibungi tabisangula bakunkushi na bindonda byabo ? Atwi kupwandjikisha byanka namini, aku eyi di'Efile-Mukulu a dilambukisha bingi'shi : twina Kilisto mu mawulu ? Twina shalelo ebuwa n'aye na ku mutala bu mutwe a mbidi, bi na mbidi bi bu wumune bishi bilubulwe ku bukome bwa muntu.

Bi na bushito mafuku oso, nu ngikashi ya muwa wetu, ekale abatala shaleelo, aba kitshi politique, mu busunga sunga mu mufubo wa kikudi. Pe muntu a ba mutulu bu mukata, atukokyela ku miya wa yawa mukata. Twina kitungo kya kwakula'shi mukikudi, twi na mukata umune Yesu Kilosto. Sunga byabya, kwilekena na bya pa senga na ingi myanda ya poo, etu mukata mu yaaye miya kwatudi atwe mwilo waye, akitshi anka bwa buwa bwetu. Miya yaye ikumbane, tayishituluka ifundjibwe mw'eyi di'Efile-Mukulu, tatu kimbanga kwi byaluula, mwanda tabi kasakisha ki mitwe ya myanda ya Mutwe a kakongye. Tupasukyeyi.

Kwifunfisha ku mbulamatadi: Sunga tabina bushito mu mukandu wibuwa, angi mawumbo a mu nsenga ishima aatungaa'shi tukongye twa bena kilisto twikale twifundjishe ku mbulamatadi na kupeta mikanda ya matalwa a kwibunga, bikwikale bibuwa bwa kwifunndjisha pa mwanda wa kulesha bu bukamoni bwa Yesu Kilisto. Mukutala byabya byoso bya tutuulu bitale bufumu bwa Kilisto, mutwe wa mbidi, n'aye a kunkusha na kuludika byabya byoso bya tukitshi, bu wumune mu kakongye na muyile miya ya bena mbulamatadi ambipetena mu bipaso bilekeene.

Kwi kilesheho kikata kyatupete mu Kilombeeno kikulu mu mukanwa wa Ba Fumu ba kabidi kipindji kya katano. Mwanda wutale Naamana, mukata a basalayi ba bena Sudiya, muntu baadi mukulupilwe na kinemo mu sudiya, anka baadi na maladi a nsudi. Muwa waye tawubadi mu masaku akata, mwanda takubaadi aa mafuku bwanga abuwukibwa bwa kubuka uno mukombo. Mu ngoshi na bena Isalele, baadi mufikye na sogwakashi bu musungi baadi bu mpika a mukashi aye, balesheshe lukumiino lwaye mwi Efile-Mukulu na kwamba'shi: « *Oo, su fumwami badya kwikala kumpala a mutemuki ku samadiya! Byabya badya kupashibwa ku mukumbo waye wa nsudi* » 2 Bafumu 5:3 buno bu kamonyi bw'Efile-Mukulu bubafikile kwi Naamana aye kulungula Fumu a bena Sudiya Fumu bata mwanda pa maboko. Mbulamatadi baadi na kya kwata bushito bwaye! Babafundjile Fumu a bena Isalele. Mukanda ubafundjilwe bewupa naamana na bintu bya kineemo bwashi ekale mupashibwe. Bibaadi mwanda wi buwa pa kupeta mikanda ya bena mbulumatadi mwanda wa kupeta kyakya kibaadi bu lukalo! Fumu tabaadi na kyakukita, belele meshi shi abakyebe kundwisha ngoshi. Dino elondo adileshe Patoka shi kipandjilo taki byakufika kwi bena mbulamatadi sunga mabenesha amu kikudi.

Nka mu kyakya kipundji, buntu bwa mwanana bubamweneka bwa kupa songwakashi kineemo. Mutemuki batumine mukyendji kwi Fumu a bena Isalele (mu aa mafuku, Efile-Mukulu baadi akula na kukitshina mwilo waye mu kukiila kwi mutemuki) na kwamba bino « *Afikye kuno kwandji, na kunendela kwandji bwashi awukye shi kwi mutemuki mu Isalele* » 2 Bafumu 5:8.

Pabafikile yawa muntu mukata ku kibelo kwa mutemuki Edisha bamutumiine mayi'shi ende akeyine misusa musambobidi mu mwela wa Yolondane. Mwanda kinyi usha upushika bino! Naamana kwamba shi « *Talanga, nangambaga'shi, akatuuku eyendo, na akemane apaa, atekye ayikalayika Efile-Mukulu aye, na akakumu pa mbalo yina maladi, na*

apashe nsudi » 2 Bafumu 5:11-12. Naamane baadi na kyakukasha kwitatula kwaye kumpala Efile-Mukulu E-Selele, baadi na kwiwisha na kuuka'shi aye tamupwandjikile; na kukumiina kulonda byoso byabamulungula bwa'shi aleshe kukokya kupeta myabi y'Efile-Mukulu yikitshikye.

Tabibaadi nka mu kusendeela kwa bafubi baye bena buntu bw'Efile-Mukulu ngi bibakokyele kukita biba bamulungwile bya kukita. Kipeta kya kupusha bi baabamusendele kupashibwa kwaye kushima. Kupashibwa na myabi abifika nka kwi'Efile-Mukulu. Takwi bukwashi bwa mbulamatadi bukumbene kukita byabya abikitshi Efile-Mukulu kwi baaba abatshini eyi dyaye. Tatulubanga mayi a Mpolo ashinkamisha'shi: Efile-Mukulu tashintulukaa, nka bibaadi kaala mpa na lelo: « *Anka Efile-Mukulu ande akenutenkyele ku nkalo yenu muyile mapeta mu ntumbo kwi kilisto Yesu* » Bena Fidipi 4:19.

Mbulamatadi ena kineemo kipabwakyo akitungu kupusha, anka tebyakulombola mifubo ya mu kikudi nya. Suunga kwisanga kwa bisaka bya mbulamatadi tabibyakutusha byabya bikubeene Fumu kupela kukita suunga kutusha. Fumu awuku byabya byoso byatudi nabyo lukalo n'atwe namu twi bamukulupile bwa kulombasha nkalo yeetu pa saa ikubane. Mwina kukumiina na tukongye bepamune na kutumika mu ma mbalo eebuwa na twiba kumbeene kwikala na lutumbu. Tupushe ano mayi a Mpolo: « *suunga'shi ami, nena [byandya kukulupila] suunga kumbidi. Su bangi abapwandjisha [kwikala] bepaane ku mbidi, naami namu bikile kile. [Ami] basadilwe p'efuku dya mwanda aku mwilo wa Isalele, a ku kisamba kya Beshame mwina ebeleo a ku bena Ebeleo; bitale mwiya mufadishi, pa mwanda wa kulamata, naadi na bingabinga kakongye, pabitale kululama akufiki ku mwiya, naadi shi kalema. Anka bintu bi baadi bu makasa kwandji, ne bitadile, pa mwanda Kilisto, na nantala dingi bintu byoso nka bu kushimisha, pa mwanda wa kukilakila kwa kyukilo kya Kilisto, Fumwami, pa mwanda waye, ne mushimishe bintu byoso na nebimono bu bibutete mwanda wa kwikala na Kilisto* ». Bena Fidipi 3:4-8.

Tukongye na mbulamatadi mbikwatshibwa bilekeene na mifubo ya mu kakongye yikukitshika kushi kwikumbashena na mbulamatadi.

Kutambuka mwitata dya kilombeeno kipya akupatula'shi: sunga kwifundjisha kwa tukongye kwi mbulamatadi kwibuwa; ino mikamiko ya kwifundjisha na kwikadidila, tabu pwandjikishi na kwata mbalo ya miya ya Fumwetu na kyadya kwitukitshina.